

*„ a gyermekvédelemben a legnagyobb eszme a prevenció. Megelőzni azt, hogy a fiatalkorú
a bűn lejtőjére tévedjen. A munka így könnyebb is, mert amikor a bűnbe belekóstol
a fogékony gyermeklélek, már sokkal nehezebb feladat hárul azokra, akik mentőként
jelentkeznek...”*

Gegus Dániel

GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM MUNKATERVE

2018/2019-ES TANÉV

Mór, 2018. szeptember 01.

Készítette: Forstnerné Tirkli Melinda

gyógypedagógus

Iskolánk Pedagógiai Programjában kiemelten szerepelnek a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok. Különösen nagy figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a felzárkóztatásra szorult tanulók segítségadására, valamint az esélyegyenlőség megteremtésére. A fentiek mellett kiemelten fontosnak tartjuk a prevenciót.

Törvényi háttér:

- A többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- 1997. XXXI. Tv. (Gyvt) Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről

Az 1997. évi XXXI. törvény rendelkezik a gyermekek védelméről, valamint a gyámügyi igazgatásról.

A törvény 14. § 1. pontja fejt ki, hogy mit nevezünk gyermekvédelemnek:

„A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység”.

Iskolai gyermekvédelmi munka célja és feladata a 2018/2019-es tanévben.

A gyermekvédelmi tevékenység legfontosabb célja, hogy megelőzze, elhárítsa, illetve enyhítse azoknak a káros folyamatoknak a hatását, melyek a személyiségfejlődést megzavarják, valamint gátolják.

Minden gyermek beletartozik a gyermekvédelmi munkába, részese annak, hiszen mindegyik, kivétel nélkül odafigyelést igényel.

Célok:

- A gyermekek gondozásának, oktatásának, szellemi, erkölcsi, testi, esztétikai, egészségi fejlődésének előmozdítása, támogatása.
- Ellátásuk, gondozásuk elősegítése, személyi biztonságuk, érdekeik védelme.
- Jogaik érvényesülésének biztosítása.
- Hátrányos helyzet észrevétele.
- A veszélyeztetettség felderítése.
- A veszélyeztető okok feltárása.
- A veszélyeztető körülmények felszámolása vagy legalább csökkentése.
- A szülő tájékoztatása a gyermekvédelmi alapellátás helyi rendszeréről, segítése a helyi támogatások rendszerében.

Feladatok:

- Kapcsolattartás a külső intézményekkel (Gyermekjóléti Szolgálat, Szakszolgálat, Gyámhatóság, Önkormányzat, szervezetek, egyesületek, védőnő, iskolaorvos, pszichológus).
- Együttműködési és jelzési kötelezettség a gyermekjóléti – gyermekvédelmi rendszerrel.
- Tanulói nyilvántartások, egyeztetések.
- Hatósági intézkedés kezdeményezésére irányuló kötelezettség.
- Javaslattétel alapellátás és védelembevétel által biztosítható ellátásra.
- Pályázati források keresése.
- Szakirodalom, törvények változásának tanulmányozása.
- Estemegbeszéléseken, évközi tanácskozásokon való részvétel.
- Nyilvántartások naprakész, folyamatos kezelése.
- Közzétenni a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények címét, telefonszámát.
- Az igazolatlan mulasztások figyelemmel kísérése, havi kimutatásának elkészítése, kimutatások leadása minden hónap végén a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére, szükség esetén jelzési kötelezettség teljesítése az illetékes szervekhez.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit, az iskola a gyermekjóléti szolgálat (családsegítő) segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

Az iskola alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit;
- meg kell keresni a problémák okait;
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához;
- meg kell lépni a lehetőségekhez mért lépéseket a gondok megszüntetésére;
- a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók feltérképezése, és az érintett tanulók adatainak továbbítása,

Együttműködés a gyermekvédelmi feladatok ellátásában:

A gyermekvédelmi feladatok végzését a gyermekvédelmi felelős koordinálja. A gyermekvédelmi feladatok ellátásáért minden pedagógus felelős, azaz a mentálhigiénés, megelőző, támogató, probléma-felismerő nevelőmunka mellett jelzési kötelezettsége van a gyermekek fejlődését veszélyeztető problémák esetén.

Pedagógiai és gyermekvédelmi együttműködés

A folyamat szintjén;

Az iskolán belüli együttműködések, illetve az iskolával kapcsolatban lévő társintézmények számára állandó tényezője kell legyen minden újabb beavatkozásnak az elsődleges jelzést adótól jövő és a feléje történő visszajelzés. Szükséges az eset kísérése, az aktuális változások számbavételével (pl. rendszeres családlátogatás, családgondozóval való kapcsolattartás). A beavatkozás egészét csak akkor tekinthetjük eredményesnek, ha a gyermek testi-lelki biztonsága, fejlődési szükségletei kielégítése helyreállt. Ehhez szükséges, hogy a tantestület befogadja, igénybe vegye, segítségül hívja a gyermekvédelmi munkatársakat. Jelezzenek feléjük, és tanácsaikat méltányolják.

A szakmai kompetencia szintjén;

A résztvevő tanítók, tanárok, részesei egymás munkája, feladatkörei megtapasztalásának. Betekintést nyernek a munkájukat kiegészítő tevékenységekbe és a segítségnyújtás további lehetőségeibe. A közös cél elérésében az egyéni feladatvállalás mértéke a szaktudásuk. Így az iskolában végzett gyermekvédelmi munka eredményessége a szakmák közötti kooperáció

hatékonyságától függ. Az iskolavezetés felhasználhatja döntéseiben az együttműködő szakemberek meglátásait, véleményüket, nézeteiket, szaktudásukat.

A kapcsolattartás szintjén;

A szakemberek együttműködnek a pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető esetekben. Mindaddig kapcsolatban maradnak egymással, míg a probléma megoldódik. Ha szükséges készenlétben állnak a további beavatkozásig. Az iskolai gyermekvédelem szakemberei bebizonyították létjogosultságukat a közoktatási intézményekben való alkalmazásukkal, így ők az oktató-nevelő munka egy speciális aspektusát képviselik.

A kapcsolattartási szereket tekintve;

A gyermek érdekeit védő hálót egyrészt a csapatok tagjainak egymás szakmai határait tiszteletben tartó, másrészt egymás munkáját átszövő kapcsolódásai szövik sűrűre. A közös esetkezelések tudatosítják a tevékenységet végző szakemberek szakmai kompetenciáját.

Az iskolán belüli és kívüli segítségnyújtás együttesen szükséges és elengedhetetlen feltétele az iskolai gyermekvédelmi munkának. A gyermekek életkörülményei és problémái szükségessé teszik a beavatkozások széles körű alkalmazását és az erre hivatott szakemberek bevonását. Így a többszemponú, de közös érdekeket képviselő szakmai kooperációk az iskolai gyermekvédelmi esetek sokoldalú megközelítését és adekvát kezelését eredményezhetik.

Kapcsolattartás:

Kapcsolattartás folyamatos:

- osztályfőnökökkel
- területileg illetékes családgondozókkal
- az osztályfőnökök kapcsolata a szülőkkel (telefonon, írásban, szülő értekezletek keretében, családlátogatás keretében, szülő által személyes megkeresés során)
- kapcsolattartás és együttműködés a 2018. szeptember 01-től bevezetésre kerülő óvodai és iskolai szociális segítővel

Ezen kívül kapcsolatban állunk:

- gyermekorvossal

- iskolaorvossal
- védőnővel
- pszichológussal, pszichiáterrel
- Vöröskeresztrel
- Gyermekjóléti Központok munkatársaival és a gyermekvédelemmel foglalkozó személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal,
- Szakértői Bizottsággal
- Pedagógiai Szakszolgálatokkal
- Helyi Rendőrkapitányság munkatársaival
- Városi Önkormányzattal

A gyermek és ifjúságvédelem programja, a 2018/2019-es tanévben

A gyermekvédelmi munkát nem lehet teljesen előre megtervezni. Ez abból adódik, hogy nem lehet tudni mennyi eljárás fog indulni a tanév közben. Ettől függetlenül szeptemberben felmérésre kerül, hogy hány fő hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint veszélyeztetett gyermek van az adott intézményben. A létszámuk évközben változhat, hiszen a nyilvántartásba vétel az önkormányzati, valamint a járási gyermekvédelmi határozatok

alapján történik. Ebből is adódhat az, hogy évközben nőhet a felmerülő gondozások, a családlátogatások, az esetmegbeszélések, az adatszolgáltatások, stb., száma.

Szeptember

- A gyermek és ifjúságvédelem munkatervének összeállítása, elfogadása.
- Tankönyvtámogatás, étkezési támogatás, igazolások begyűjtése.
- Tanulói nyilvántartások (hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet), egyeztetések.
- Igazolatlan hiányzások kimutatásának átbeszélése, vezetése havi bontásban folyamatos, minden hónap végén leadni a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére.
- Hiányzások következményeivel kapcsolatos tájékoztatás, figyelem felhívás, teendők.
- Városi és az illetékes Gyermekjóléti és Családsegítő Központok Gyermekjogi Képviselő, egyéb gyermekvédelmi feladatokat ellátó központok címének, elérhetőségeinek kifüggesztése. Egyéb gyermekjóléti aktualitások nyilvánossá tétele, kifüggesztése.
- Szülői értekezlet előkészítése, tartalmának összeállítása.
- Papírgyűjtés osztályszintű megszervezése.
- DÖK-el való együttműködés, amely folyamatos.
- Szent Mihály nap.
- Tantestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés.

Október

- Részvétel a városi ünnepségen.
- Felkészülés a Bornapi kiállításra.
- Munkaértekezleten elhangzottak, feladatok megvalósítása, amely minden hónapban aktuális.
- Pályaválasztási kiállítás előkészítése, dokumentációk összeállítása.
- Igazolatlan hiányzások kimutatásának átbeszélése, vezetése havi bontásban folyamatos, minden hónap végén leadni a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére.
- Tantestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés.

November

- Pályaválasztási kiállítás lebonyolítása.

- Nyílt nap a szakiskolában.
- Igazolatlan hiányzások kimutatásának átbeszélése, vezetése havi bontásban folyamatos, minden hónap végén leadni a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére.
- Tantestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés.

December

- Adventi játszóház
- Mikulás ünnepség
- Karácsonyi ünnepség
- Teadélután lebonyolítása a szakiskolás tanulók számára.
- Igazolatlan hiányzások kimutatásának átbeszélése, vezetése havi bontásban folyamatos, minden hónap végén leadni a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére.
- Tantestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés.

Január

- Az I. félévi munka értékelése.
- A II. félévi feladatok megbeszélése.
- Éves beszámolók elkészítése, az illetékes Szociális Alapszolgálatok kérésére, ezzel egyidejűleg a statisztikai adatok aktualizálása.
- Szalagavatói feladatok.
- Igazolatlan hiányzások kimutatásának átbeszélése, vezetése havi bontásban folyamatos, minden hónap végén leadni a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére.
- Tantestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés.

Február

- Szalagavató lebonyolítása
- Általános Iskolások számára farsang megtervezése, lebonyolítása.
- Igazolatlan hiányzások kimutatásának átbeszélése, vezetése havi bontásban folyamatos, minden hónap végén leadni a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére.
- Tantestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés.

Március

- Papírgyűjtés osztályszintű szervezése.

- Nemzeti ünnepen való részvétel.
- Víz Világnapja.
- Igazolatlan hiányzások kimutatásának átbeszélése, vezetése havi bontásban folyamatos, minden hónap végén leadni a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére.
- Tantestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés.

Április

- Húsvéti játszóház.
- Gárdonyi nap.
- Fenntarthatósági témahét.
- Holokauszt megemlékezés.
- Igazolatlan hiányzások kimutatásának átbeszélése, vezetése havi bontásban folyamatos, minden hónap végén leadni a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére.
- Tantestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés.

Május

- Végzős 10. osztályosok ballagása.
- Nyílt hét alsó és felső tagozaton.
- Alsó tagozat anyák napja.
- Fák-Madarak Napja.
- Igazolatlan hiányzások kimutatásának átbeszélése, vezetése havi bontásban folyamatos, minden hónap végén leadni a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére.
- Tanulmányi kirándulások megszervezése, lebonyolítása.
- Fogyatékkal élők napján való aktív részvételi.
- Tantestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés.

Június

- Gyermeknap programok.
- Etika és Hittan órák keretében látogatás a helyi Katolikus Templomba.
- Akikre büszkék vagyunk, helyi díjátadó ünnepség, tanulók és felkészítő pedagógusok részére, mely az Önkormányzat támogatásával valósul meg.
- Igazolatlan hiányzások kimutatásának átbeszélése, vezetése havi bontásban folyamatos, minden hónap végén leadni a gyermek és ifjúságvédelmi felelős részére.
- Nyári táborok, programok igényének felmérése, megszervezése, lebonyolítása.
- Éves Gyermek és Ifjúságvédelmi tevékenység értékelése.

- Tanévzáró, a 8. osztályosok ballagása.
- Tanévzáró értekezlet, tantestület tájékoztatása az éves gyermek és ifjúságvédelmi munkáról.

Prevenációs célú programok, melyek egész tanévben folyamatosak:

- Színes DÖK és osztályprogramok folyamatos.
- Fejlesztő foglalkozások, rehabilitáció, logopédiai ellátás folyamatos.
- Alsó-felső tagozaton úszás heti két órában folyamatos.
- Egészséges életmódra nevelés folyamatos.
- A tehetséges tanulók tanulmányi támogatása, gondozása, versenyekre való felkészítése folyamatos.
- Tanulók egészségügyi szűrővizsgálata.
- Folyamatos rendőrségi előadások bűnmegelőzéssel, agresszivitás kezelésével, drogprevencióval, iskolai bűncselekmények következményeivel, és egyéb tanulókat, iskolát, pedagógusokat érintő témakörökben.
- ÁNTSZ, védőnői, munkaügyi központ prevenációs célú előadásai.

Alapfogalmak

A gyermek és ifjúságvédelemben használatos leggyakoribb kifejezések

Az 1997. évi XXXI. törvény rendelkezik a gyermekek védelméről, valamint a gyámügyi igazgatásról.

A törvény 14. § 1. pontja fejt ki, hogy mit nevezünk gyermekvédelemnek:

„A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység”.

Az országgyűlés 2013. március 18-án elfogadta a 2013. évi XXVII. törvényt, melynek értelmében 2013. szeptember 1-jétől módosult a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet meghatározása. Ennek alapján a Gyvt. VIII. fejezete a következő megállapítást tartalmazza:

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben a meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

Védelembé vétel:

A Gyvt. 68-69. § szerint, ha a szülő vagy más törvényes képviselő gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembé veszi.

A védelembé vétel nem érinti a szülő felügyeleti jogát.

A védelembé vételt meg kell szüntetni, ha a gyermek családban történő nevelkedése védelembé vétel nélkül is biztosítható, a gyermekvédelmi gondoskodás más formájáról döntött a gyámhivatal, a fiatalkorú pártfogó felügyeletét rendelték el, a fiatalkorú szabadságvesztését vagy javítóintézeti nevelését tölti.

A védelembé vétel a gyermek nagykorúvá válásával szűnik meg, illetve indokolt esetben a fiatalkorú kérelmére a büntetőeljárás befejezéséig, de legfeljebb huszadik évének betöltéséig tart.

Veszélyeztetettség fogalma: Olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza,

Súlyos problémák:

1. éhezés, nem megfelelő táplálkozás
2. családon kívüli ideiglenes elhelyezés
3. megállapítható alkoholizmus a családban
4. antiszociális, kriminalizálódó baráti kör, csavargás
5. valamely szülő tartós pszichiátriai kezelése
6. nevelési-oktatási intézményből való indokolatlan hiányzás 18 év alatt

7. hatósági, szabálysértési intézkedés kiskorú gyermekkel szemben

8. alacsony jövedelmi viszonyok

9. problémás válás, gyermek-elhelyezési per

Kiemelten súlyos problémák:

1. fizikai bántalmazás a családban

2. a gyermek szexuális zaklatása

3. súlyos elhanyagolás, gondozatlanság

4. megállapíthatóan alkoholizáló, drogfogyasztó gyerekek

5. hajléktalanság nem megfelelő lakáskörülmények

6. pszichés bántalmazás a családban, szülői terror

7. tartósan súlyos egészségügyi probléma.

Mór, 2018. szeptember 01.

Forstnerné Tirkli Melinda
gyógypedagógus